

Sygn. akt VU 1091/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Stanisław Pilarczyk

Protokolant Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 r. w Kaliszu

odwołania S. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 12 lipca 2013 r. Nr (...)

w sprawie S. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., odmówił odwołującemu S. R. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu za okres od czerwca 1995 roku do września 1996 roku i od lipca 1997 roku do kwietnia 2004 roku, w kwocie 23 662,95 zł. W uzasadnieniu tego stanowiska Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, iż egzekucja należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego od odwołującego S. R. jest skuteczna, a jego sytuacja zdrowotna i rodzinna nie przemawia za umorzeniem tych należności.

Odwołanie od cytowanej wyżej decyzji z dnia 12 lipca 2013 roku wniósł S. R., domagając się, ze względu na swoją sytuację rodzinną i zdrowotną, umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w odpowiedzi na odwołanie S. R., wniósł o jego oddalenie.

Sąd poczynił następujące ustalenia:

Odwołujący S. R. urodził się (...). Na okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 28 lutego 2015 roku odwołujący ma przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Wysokość powyższego świadczenia rentowego wynosi 1 201,48 zł. brutto, a wysokość świadczenia rentowego do wypłaty wynosi 1 016,35 zł. (dowód – decyzja o przyznaniu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z dnia 5 marca 2013 roku, k. 11-12, akta rentowe odwołującego). Egzekucja należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego jest skuteczna (okoliczności niesporne). Po potrąceniu z pobieranej renty należności na likwidowany fundusz alimentacyjny wnioskodawca otrzymuje kwotę renty w wysokości 318,96 zł. (dowód – przekaz pocztowy ZUS, k. 9, akt rentowych odwołującego). Odwołujący S. R. nie ma nikogo na utrzymaniu, nie posiada żadnego majątku ruchomego i nieruchomości. Z zawodu

jest blacharzem – dekarzem. Żona wnioskodawcy zamieszkuje w K., w lokalu Miejskiego Zarządu Budownictwa Mieszkaniowego i otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości 1 170,03 zł. Odwołujący S. R. zamieszkuje w miejscowości K. (1), w mieszkaniu, które było przydzielone żonie odwołującego. Nie ponosi opłat z tego tytułu oprócz należności za prąd i wodę. Wnioskodawca również przebywa w miejscu zamieszkania żony w K., przy ul. (...), gdzie jest zameldowany, jak i również u swoich dorosłych dzieci, które ukończyły szkoły wyższe. Co miesiąc na leczenie wnioskodawca wydaje 120,00 zł., jak i również partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania żony w K. w kwocie 275 zł. miesięcznie plus koszty opału. Oprócz zadłużenia z likwidowanego funduszu alimentacyjnego, które wynosiły na dzień 27 czerwca 2013 roku 23 662,59 zł., nie posiada innych zadłużeń (dowód – zeznania wnioskodawcy [00:02:14] [00:12:56], kwestionariusz o stanie majątkowym odwołującego, k. 39-44 akt rentowych odwołującego, kwestionariusz o możliwościach płatniczych dłużnika, k. 57-62 akt rentowych odwołującego).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 68, ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku, o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2006 roku, Nr 139, poz. 992 ze zm.), w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu. Analiza wskazanego unormowania prowadzi do wniosku, że decyzja likwidatora w przedmiocie umorzenia lub rozłożenia na raty należności funduszu alimentacyjnego, na charakter uznaniowy. Sąd w postępowaniu toczącym się na skutek odwołania od takiej uznaniowej decyzji organu rentowego zobowiązany jest badać nie tylko o legalność swobodnego uznania, która jest oczywista na gruncie art. 68, ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, ale także celowościowy aspekt przez pryzmat przesłanek określonych w tymże przepisie.

W świetle powołanego przepisu art. 68, ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stwierdzić należy, że umorzenie należności funduszu alimentacyjnego możliwe jest wyłącznie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną danej osoby. Z uwagi na wyjątkowe zastosowanie tego przepisu nie można interpretować go rozszerzająco, to jest trzeba poprzestać wyłącznie na takich indywidualnych sytuacjach rodzinnych lub zdrowotnych wnioskującego, które z uwagi na nasilenie negatywnych zjawisk, nie roszą nadziei na jakąkolwiek poprawę, a spłacenie wierzytelności nie jest możliwe. Należy bowiem podnieść, że w postępowaniu toczącym się na skutek odwołania od decyzji w przedmiocie umorzenia należności Sąd decyduje za wierzyciela, czy wymagalna i prawnie uzasadniona wierzytelność winna zostać umorzona lub rozłożona na raty. Dokonując tej oceny Sąd winien mieć zatem na uwadze także interes wierzyciela, albowiem prawem wierzyciela jest żądać spełnienia zobowiązania, a podstawowym obowiązkiem dłużnika jest zobowiązanie to spełnić. Odstępstwo od tej zasady musi być wyjątkiem i może być uzasadnione wyłącznie wąsko rozumianymi, ustawowymi przesłankami sytuacji rodzinnej lub zdrowotnej dłużnika.

Takie stanowisko Sądu Okręgowego znajduje odzwierciedlenie w judykaturze. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku (I UK 119/10, Lex nr 686798) podkreślono, iż za przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, które umożliwiają, poddane kontroli sądowej, umorzenie należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego, należy uznać, niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie, sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco, ani w dającej się przewidzieć perspektywie, regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych, bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia dóbr najbliższych członków jego rodziny. Alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych, nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu biernej postawy lub bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych, z uszczupleniem funduszy tego systemu.

Również Sąd Apelacyjny w Wrocławiu w wyroku z dnia 31 maja 2012 roku (III AUa 340/12, Lex nr 1171365) podniósł, iż „umorzenie zaległych należności zastrzeżone jest do sytuacji szczególnie drastycznych, gdy ze względu na wiek, stan

zdrowia, inne względy społeczne oraz znikome źródło przychodów na utrzymanie, niemożliwe jest wywiązanie się ze zobowiązania wobec likwidowanego funduszu.

W ocenie Sądu trudna sytuacja majątkowa odwołującego, która wedle jego twierdzeń uniemożliwia mu spłatę należności, jako przesłanka nie wymieniona w art. 68 ust. 1 w/w ustawy, nie może samoistnie prowadzić do umorzenia należności. Użyta przez ustawodawcę w powołanym przepisie klauzula generalna „szczególnie uzasadnione przypadki” wymaga bowiem, jak wskazuje się w judykaturze, zaistnienia nadzwyczajnej, odbiegającej w sposób drastyczny od normalnej, sytuacji, która dopiero może stanowić podstawę odstąpienia od żądania zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W przedmiotowej sprawie taka nadzwyczajna sytuacja nie zachodzi. Wnioskodawca posiada stałe źródło utrzymania w postaci otrzymywanej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i egzekucja należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego jest skuteczna. Wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy, a jego sytuacja materialna i zdrowotna jest trudna, ale nie drastyczna. Pozostaje on w związku małżeńskim, korzystając z pomocy żony jak i ze strony dorosłych i samodzielnych dzieci, które pracują.

Ponadto należy wskazać należy, iż w świetle art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych istnieje możliwość zastosowania ulgi w spłacie należności w formie układu ratalnego na dogodnych dla odwołującego warunkach.

Z tych też względów Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji, uznając, iż odwołanie odwołującego, jako bezpodstawne, podlegało oddaleniu.